

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЙДЫН ТУШААЛ

2015 оны 6 дугаар сарын 26-ны өдөр

Дугаар А-90

Улаанбаатар хот

ЖАГСААЛТ БАТЛАХ ТУХАЙ

Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 дэх заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхийг хориглосон гадаад хорио цээртэй болон тус улсад хязгаарлагдмал тархалттай дотоод хорио цээртэй ургамлын өвчин, хог ургамал, хөнөөлт шавж, мэрэгч амьтдын нэрсийн жагсаалтыг хавсралтаар баталсугай.
2. Тушаалыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх ажлыг зохион байгуулахыг Төрийн захиргааны удирдлагын газар (О.Амгаланбаатар)-т, холбогдох байгууллагуудад мэдэгдэх, олон нийтэд мэдээлэх ажлыг зохион байгуулж ажиллахыг Газар тариалангийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар (Ц.Болорчулуун)-т тус тус даалгасугай.
3. Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайдын 2005 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 155 дугаар тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

САЙД Р.БУРМАА

[/ХХААХҮС-ын 2018 оны А-100 дугаар тушаалаар нэмэлт орсныг тусгав/](#)

ХҮНС, ХӨДӨӨ, АЖ АХУЙН ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ

**2018 ОНЫ 5 ДУГААР САРЫН 18-НЫ ӨДӨР ДУГААР А-100
УЛААНБААТАР ХОТ**

ТУШААЛЫН ХАВСРАЛТАД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 дэх заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайдын 2015 оны А/90 дүгээр тушаалаар баталсан "Ургамлын гадаад, дотоод хорио цээртэй өвчин, хөнөөлт шавж, хог ургамал, мэрэгч амьтдын нэрсийг жагсаалт"-ын "Нэг. Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхийг хориглосон хорио цээртэй хөнөөлт организм"-ын "2.Ургамлын хөнөөлт шавж, хачиг" хэсгийн 35-37 болон 39 дэх заалтаас "энгийн үст хачиг, гонзгой хачиг, гурилын хачиг, жимсний улаан хачиг"-ийг хасч, "Хоёр. Монгол Улсад хязгаарлагдмал тархалттай хорио цээртэй хөнөөлт организм"-ын "2. Ургамлын хөнөөлт шавж, хачиг" хэсгийн 14-17 дугаарт нэмсүгэй.

2.Жагсаалтад өөрчлөлт орсонтой холбогдуулан "Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхийг хориглосон хорио цээртэй хөнөөлт организм"-ын "2.Ургамлын хөнөөлт шавж, хачиг" хэсгийн 39-д заасан "Урын бамбайт"-ын дугаарыг "35" гэж өөрчилсүгэй.

3.Энэхүү тушаалыг Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд хүргүүлэн захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлд хөдөлгөөн хийлгэх ажлыг зохион байгуулахыг Хуулийн хэлтэс (Э.Цолмонжаргал)-т, холбогдох байгууллагуудад мэдэгдэх, олон нийтэд мэдээлэх ажлыг зохион байгуулж ажиллахыг Газар тариалангийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар (Ц.Болорчулуун)-т тус тус даалгасугай.

САЙД Б.БАТЗОРИГ

ХХАА-н сайдын 2015

оны 06 сарын 26-ны өдрийн

А-90 тоот

тушаалын
хавсралт

**УРГАМЛЫН ГАДААД, ДОТООД ХОРИО ЦЭЭРТЭЙ ӨВЧИН,
ХӨНӨӨЛТ ШАВЖ, ХОГ УРГАМАЛ, МЭРЭГЧ АМЬТДЫН НЭРСИЙН
ЖАГСААЛТ**

**Нэг. Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхийг
хориглосон хорио цээртэй хөнөөлт организм**

1. Ургамлын өвчин		
№	Зүйлийн нэр	
	Латин	Монгол
1	<i>Pantoea stewartii</i> subsp. <i>Stewartii</i> (Smith) Mergaert <i>et al</i>	Эрдэнэшишийн сульдаа
2	<i>Stenocarpella macrospora</i> (Earle) Sutton.	Эрдэнэшишийн хуурай илжрэл
3	<i>Tilletia controversa</i> Kuhn	Буудайн давжаа харуу
4	<i>Corynebacterium tritici</i> Burkholder.	Буудайн салслаг шар бактериоз
5	<i>Tilletia /Neovossia/ indica</i> Mund.	Буудайн энэтхэг харуу
6	<i>Claviceps purpurea</i> Tul.	Үр тарианы харга
7	<i>Thecaphora solani</i> Mordue.	Төмсний харуу
8	<i>Ralstonia solanacearum</i> Smith.	Төмсний хүрэн илжрэл
9	<i>Synchytrium endobioticum</i> (Schilb).Percival	Төмсний өмөн
10	<i>Phoma andigena</i> .	Төмсний фомоз
11	<i>Septoria lycopersici</i> var. <i>malagutii</i>	Төмс, лоолийн септориоз
12	<i>Alternaria mali</i> .	Алимны альтернариоз
13	<i>Corynebacterium michiganense</i> Jensen.	Лоолийн өмөн

14	<i>Erwinia amylovora</i> (Burrill).	Жимсний модны түлэгдэл	
15	<i>Pseudomonas caryophylli</i> Starr.	Башир цэцгийн сульдаа	
16	<i>Xanthomonas hyacinthi</i> Dowson.	Хэлгий цэцгийн шар	
17	<i>Phytophthora fragariae</i> var. <i>fragariae</i>	Гүзээлзгэний фитофтор	
18	<i>Phytophthora fragariae</i> var. <i>rubi</i>	Үхэр нүдний фитофтор	
19	<i>Puccinia horiana</i> .	Хризантемийн цагаан зэв	
20	<i>Diaporthe helianti</i> Munt.- Cvet.et.al.	Наранцэцгийн фомопсис	
21	<i>Melampsora medusae</i> .	Улиангарын зэв	
22	<i>Plasmodiophora brassicae</i> Wor.	Байцааны гүвдрүү	
23	<i>Globodera pallida</i> /Stone/.	Төмсний цайвар дугариг хорхой	
24	<i>Globodera rostochiensis</i> Woll.	Төмсний шаргал дугариг хорхой	
25	<i>Melioidogyne incognita</i> /M.hapla/Kof. Wite	Төмсний урын дугариг хорхой	
26	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i> Nickle	Нарсны ишний дугариг хорхой	
27	<i>Ditylenchus destructor</i> Thorne.	Төмсний ишний дугариг хорхой	
28	<i>Tomato yellow leaf curl virus</i> .	Лоолийн навч шарлан хуйлрах	

29	<i>Cucumber vein yellowing virus.</i>	Хэмхийн судал шарлах	
30	<i>Tomato ringspot virus.</i>	Лоолийн цагирган толбо	
31	<i>Tomato spotted wilt virus.</i>	Лоолийн толбот сульдаа	
32	<i>Potato spindle tuber viroid.</i>	Төмсний булцууны мушгиралт	
2. Ургамлын хөнөөлт шавж, хачиг			
№	Зүйлийн нэр		
	Латин	Монгол	
1	<i>Callosobruchus chinensis</i> L.	Хятадын үрч цох	
2	<i>Callosobruchus maculatus</i> Fabr.	Дөрвөн толбот үрч цох	
3	<i>Acanthoscelides obtectus</i> Say.	Шошийн үрч цох	
4	<i>Bruchus pisorum</i> L.	Вандуйн үрч цох	
5	<i>Caulophilus latinasus</i> Say.	Өргөн хушуут агуулахын шөвгөр цох	
6	<i>Sitophilus oryzae</i> L.	Цагаан будааны шөвгөр хушуут цох	
7	<i>Sitophilus zeamays</i> Motsch.	Эрдэнэ шишийн шөвгөр хушуут цох	
8	<i>Cryptolestes ferrugineus</i> Steph.	Шаргал гурил цох	

9	<i>Cryptolestes minutus</i> L.	Жижиг гурилч цох	
10	<i>Oryzaephilus surinamensis</i> L.	Суринамын гурилч цох	
11	<i>Trogoderma granarium</i> Everts.	Капрын цох	
12	<i>Diabrotica virgifera</i> Conte.	Өрнийн эрдэнэшишийн цох	
13	<i>Leptinotarsa decemlineata</i> Say.	Төмсний колорадын цох	
14	<i>Agrilus mali</i> Mats.	Алимны мөлгөр цох	
15	<i>Dinoderus bifoveolatus</i> W.	Холтосч цох	
16	<i>Anoplophora glabripennis</i> M.	Азийн эвэрт цох	
17	<i>Popillia japonica</i> Newm.	Япон цох	
18	<i>Tenebrio molitor</i> L.	Гурилын том жуулгавч	
19	<i>Tribolium confusum</i> Duv.	Гурилын жижиг жуулгавч	
20	<i>Alphitobius piceus</i> Oliv.	Гурилын хүрэн жуулгавч	
21	<i>Nemapogon granella</i> L.	Агуулахын хивэн	
22	<i>Phthorimaea operculella</i> Zell.	Төмсний хивэн	
23	<i>Grapholita molesta</i> Busck.	Дорнын үрэлж эрвээхий	

24	<i>Grapholita inopinata</i> Her.	Манжуурын үрэлж эрвээхий	
25	<i>Plodia interpunctella</i> H.G	Өмнийн цог эрвээхий	
26	<i>Pyralis farinalis</i> L.	Гурилын цог эрвээхий	
27	<i>Ephestia kuhniella</i> Zell.	Тээрмийн цог эрвээхий	
28	<i>Liriomyza trifolii</i> Burgess.	Хошоонгорын хөндийлөгч ялаа	
29	<i>Ceratitis capitata</i> Wied.	Газар дундын тэнгисийн ялаа	
30	<i>Bactrocera cucurbitae</i> COQ	Амтат гуаны ялаа	
31	<i>Pseudococcus comstocki</i> Kuv.	Комстокийн кокцид	
32	<i>Viteus vitifolii</i> Fitch.	Усан үзмийн филлоксер	
33	<i>Frankliniella occidentalis</i> Pergande.	Калифорнийн цацаг далавчтан	
34	<i>Phytonemus pallidus</i> Banks (<i>Tarsonemus fragariae</i>)	Гүзээлзгэний хачиг	
35	<i>Pseudaulacaspis pentagona</i> Targ-Tozz.	Урын бамбайт	
3. Хог ургамал			
№	Зүйлийн нэр		
	Латин	Монгол	
1	<i>Ambrosia trifida</i> L.	Гурвалжин навчит амброз	

2	<i>Ambrosia artemisifolia</i> L.	Шарилжин навчит амброз	
3	<i>Ambrosia psilostachya</i> D.C	Олон наст амброз	
4	<i>Solanum elaeagnifolium</i> Cav	Шулуун чэсэнцэр	
5	<i>Solanum rostratum</i> Dunal.	Өргөст чэсэнцэр	
6	<i>Heliantus ciliaris</i> DC	Сормууст наранцэцэг	
7	<i>Heliantus californicus</i> DC	Калифорнийн наранцэцэг	
8	<i>Cenchrus tribloides</i> L.	Зангуут биелэг	
9	<i>Striga</i> spp.	Иршимбэ	
10	<i>Cuscuta</i> spp.	Ороонго	
11	<i>Acroptilon repens</i> (L.) DC	Гашуун ягаан түүрүү	
4. Мэрэгч амьтан			
№	Зүйлийн нэр		
	Латин	Монгол	
1	<i>Rattus rattus</i> L.	Хар харх	
2	<i>Rattus norvegicus</i> B.	Бор харх	
Хоёр. Монгол Улсад хязгаарлагдмал тархалттай хорио цээртэй хөнөөлт организм			

1. Ургамлын өвчин		
№	Зүйлийн нэр	
	Латин	Монгол
1	<i>Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus</i> (<i>Spieckermann & Kotthoff</i>) Davis <i>et al</i>	Төмсний цагирган илжрэл
2	<i>Erwinia carotovora pv. carotovora</i> Bergey <i>et. al</i>	Байцааны салслаг бактериоз
3	<i>Xanthomonas campestris pv. Campestris</i>	Байцааны судлын бактериоз
4	<i>Lophodermium pinastri</i>	Нарсны энгийн шютте
5	<i>Monilia spp.</i>	Жимсний илжрэл
6	<i>Phytophthora infestans D.bary</i>	Төмсний фитофтор
7	<i>Tilletia tritici Wint</i>	Буудайн хатуу харуу
8	<i>Urocystis cepulae Frost</i>	Сонгины харуу
9	<i>Ustilago tritici Jens</i>	Буудайн тоост харуу
10	<i>Sphacelotheca panici-miliacei. Bub</i>	Бог будааны энгийн харуу
11	<i>Ustilago avenae Jens</i>	Хошуу будааны тоост харуу
12	<i>Ustilago hordei Kell. et. Swing</i>	Арвайн чулуут харуу
13	<i>Pectobacterium phytophthorum.</i>	Төмсний иш харлах

14	<i>Erwinia carotovora.</i>	Нойтон илжрэл	
2. Ургамлын хөнөөлт шавж, хачиг			
№	Зүйлийн нэр		
	Латин	Монгол	
1	<i>Hadena basilinea Schiff.</i>	Үр тарианы энгийн бүгэг эрвээхий	
2	<i>Gelechia hippophaella Schrank.</i>	Чацарганы хивэн эрвээхий	
3	<i>Lymantria dispar L.</i>	Өрөөсгөл хүр эрвээхий	
4	<i>Plutella xylostella L.(= Plutella maculipennis Curt.)</i>	Байцааны хивэн эрвээхий	
5	<i>Dendrolimus sibiricusTschetverikov.</i>	Сибирийн хүр эрвээхий	
6	<i>Rhagoletis (batava) obscuriosa Kol.</i>	Чацарганы ялаа	
7	<i>Trialeurodes vaporariorum Westw.</i>	Хүлэмжийн цагаан далавчит	
8	<i>Rhizoglyphus echinopus Fum.</i>	Сонгины үндэсний хачиг	
9	<i>Tetranychus urticae Koch.</i>	Шүлхий хачиг	
10	<i>Aphis fabae.</i>	Манжингийн бөөс	
11	<i>Delia floralis.</i>	Байцааны зуны ялаа	
12	<i>Myzodes persicae Sulz.</i>	Тоорын бөөс	

13	<i>Brevicoryne brassicae.</i>	Байцааны бөөс	
14	<i>Glycyphagus destructor ouds.</i>	Энгийн үст хачиг	
15	<i>Tyrophagus putrescentia</i> Schrank.	Гонзгой хачиг	
16	<i>Acarus siro</i> L.	Гурилын хачиг	
17	<i>Panonychus ulmi</i> Koch.	Жимсний улаан хачиг	
	<i>/ХХААХҮС-ын 2018 оны А-100 дугаар тушаалаар өөрчлөлт орсныг тусгав/</i>		
3. Хог ургамал			
№	Зүйлийн нэр		
	Латин	Монгол	
1	<i>Xanthium strumarium</i> L.	Эгэл ноцоогоно	
2	<i>Avena fatua</i> L.	Хонгио хошуу будаа	
3	<i>Fagopyrum tataricum</i> L.	Татаар сагаг	
4	<i>Noneo pulla</i> (L.)DC.	Хүрэн ягаан ноной	
5	<i>Polygonum convolvulus</i> L.	Чөдөр тарна	
4. Мэрэгч амьтан			
№	Зүйлийн нэр		
	Латин	Монгол	
1	<i>Ochotona daurica</i> P.	Дагуурын үхэр огодой	

2	<i>Meriones unguiculatus</i> P.	Хул чичүүл	
3	<i>Lasiopodomys brandtii</i> R.	Цайвар үлийч	

----oOo---